

Náš List

Izhaja vsako soboto: ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — „Náš List“ ima vsak mesec prilogo „Slovenska Gospodinja“ ter velja za celo leto 5 K. za pol leta K 2.50. Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira.

Uredništvo in upravnništvo je v Kamniku, kamor naj se izvolijo pošiljati dopisi, naročnina in reklamacije. Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo trislojna petit-vrsta 16 v. za enkrat, 14 v. za dvakrat, 12 v. za trikrat, za večkratno objavljenje nizke cene.

Leto I.

V Kamniku, 26. avgusta 1905.

Štev. 34.

Razmere na Koroškem.

Pri nas na Koroškem odločuje zdaj vprašanje: biti ali ne biti. Slovenska politika izza dr. Bleiweisove dobe do najnovejših dni nas je pustila iz vidika; duhovščina, ki je storila svoj čas tako mnogo za narodno probujo na naših tleh, je pričela povdarjati ob vsaki priliki svoje katoliško stališče in sejati s tem strankarski prepir med Slovence. Njen boj proti našim Nemcem ne velja več slovenski narodnosti, ampak rimskemu klerikalizmu. Njena namera ni več, ohraniti Slovence svojemu narodu, ampak pridobiti jih tisti stranki, katero ustanoviti med Slovenci se je rajni kranjski škof Missia pogojno zavezal. Pač je še nekaj posameznih redkih koroških duhovnikov, ki delajo izjemo, ali pri pretežni večini nastane veliko vprašanje: ali je njih delovanje koristno za slovensko stvar ali ne! Med odločnim in zavednim Slovincem pa med slepim pristašem klerikalizma je bil še vedno velik razloček.

Ohraniti koroške Slovence verne katoličane, je stvar, ki spada edino le v cerkev, nikdar pa ne v javno politiko, če noče profanirati vera s tem svoje svetosti. Dober duhovnik je lahko prav slab politik, obratno pa se zopet zgodi, da nima dober politik prav nobene zmožnosti, biti dušni pastir svojim rojakom. Komur pa je delovanje za našo narodno stvar le sredstvo, s katerim skuša doseči drug namen, je naš nasprotnik, kateremu veljaj prav tako neizprosno boj, kakor raznim nemškim zagrizencem ali pa naši vladi.

K temu se je pridružila še nekaka čudna zaspčnost in nedelavnost naših političnih voditeljev, tako da nima Koroška danes v parlamentu nobenega slovenskega zastopnika več, v deželni zboru pa samo enega, ki je sicer dober poljuden govornik, poleg tega pa kot izdelovalec orgelj odvisen od duhovščine. Naši nasprotniki imajo torej prav lahek boj: bojujejo se na eni strani proti nam, ker smo Slovenci, na drugi strani, ker smo klerikalni, nazadnjaški, kakor

nas imenujejo po svojih časopisih. Nemški kmet ne vidi v našem slovenskem kmetu le svojega narodnega nasprotnika, ampak tudi človeka mračnjaka, sovražnega vsaki kulturi in vsakemu napredku. Da bi omejila naša duhovščina versko propagando le na cerkev in je ne zanesla tudi v javnost, bi ne bil uspeh Nemcev tako velik. Da pa je preganjanje Slovencev še večje, so poskusili Nemci zasejati med svoje kmete idejo protestantizma, kar rodi tudi zaželjene in pričakovane uspehe. Slovencev-protestantov je jedva dvestopetdeset.

Ali pa je razširjajočemu se protestantizmu vne-manje za našo vero v politiki dovolj močno protisredstvo? Ali ni največje orožje proti protestantizmu dober vzgled in resnična beseda božja s prižnice?

Če pa se poprime naše konservativno ljudstvo, ki je starokopitno, od kar pomnimo, tuje vere, kaj nam pove to? So našli v tuji veri boljše in odkritosrnejšo tolažnico svojemu ubogemu življenju? Kaj se jim je zdela naša vera že tako oskrunjena vsled tega, ker služi nekaterim kot navadno politično sredstvo, da so posegli po protestantovski?

To so stvari, na katere nočemo odgovarjati, ki pa so vredne prav posebnega premišljevanja in uvaževanja, zlasti pa od naše duhovščine, ki je v naši deželi vrhu vsega tega še odvisna od nemškega, nam Slovincem sovražnega škofa. Kakor pa nam je nasproten škof sam, tako nam je sovražna tudi vsa nižja nemška duhovščina, ki hodi rajši roko ob roki z raznimi nemškimi „naprednjaki“, kakor pa da bi odstopila od svojega političnega delovanja, katerega namen je, uničiti našo narodnost. Škof pozna to agitacijo nemške duhovščine prav dobro, zato pa pošilja v slovenske kraje kar največ more nemških duhovnikov. Kakor dela nemški župnik v Žabnici, tako delajo tudi drugi. In odkar imajo Žabnice tega novega dušnega pastirja, so tudi v narodnem oziru zelo nazadovale, če tudi se ne da tajiti posebne odločnosti in zavednosti žabniških slovensko-narodnih krogov. — Zdaj preganja še slovensko posojilnico, ki je

nastanjena v prostorih njegovega župnišča, in to samo zaradi tega, ker — ni nemška. Kdor primerja prejšnjega slovenskega duhovnika s sedanjim, vidi, kakšno šibo nam je poslal naš škof, obenem pa spozna, kam je zašla naša slovenska duhovščina, ki meni služiti s propagando za klerikalizem narodni stvari in se ne upa nastopiti proti takemu delovanju nemškega škofa in svojih duhovnikov-kolegov. — In zakaj si ne upajo? Ker so postali i oni slepo orodje klerikalizma. S tem pa je zvezana brezmejnja poslušnost na zgorej in če tudi mora ravnati morda kdo proti svojemu lastnemu prepričanju.

In kako je z besedami „o tem tužnem Korotanu“, ki so postale v zadnjem času tako priljubljena fraza malodane vsem slovenskim časopisom? Ali pričajo o veliki nevednosti in nepoznanju koroških razmer v predalih slovenskih žurnalov, ali pa so le izraz velikega sočutja in pomilovanja z našim „tužnim Korotanom“?

Človeškemu egoizmu dene nekako dobro, da ima naš bližnji sočutje z nami, če se nam godi slabo. Ali kako malo imamo od tega sočutja in pomilovanja, če nam ne priskoči naš bližnji v dejansko pomoč, razume lahko vsak. In tako je tudi s tako priljubljenim izrazom „o tužnem Korotanu.“

Razmere na Koroškem so res žalostne, ali tega je kriva največ slovenska politika, ki jo vprizarjajo najrazličnejši reakcionarni elementi na Slovenskem. Narodno življenje v naši Koroški je cvetelo pred 40 in 50 leti, ob času naših taborov, ali naš položaj se je potem vedno slabšal, dokler nismo izgubili pred leti svojega zadnjega državnozbornskega zastopnika.

Ko se je navduševal slovenski narod po Koroškem za svoje ideale, je ostal osamljen v svoji borbi. Niso mu prišli na pomoč politiki drugih slovenskih dežel, da bi ga zedinili z drugimi kosi v eno celoto.

Bleiweis je ostal mogočni „Kranjec“, opirajoč se edino le na nazadnjaške osebe v kranjski deželi, in dr. Razlaga, prvega propovednika „zedinjene Slovenije“ so takozvani kranjski li-

Ob 20 letnici Ciril-Methodove družbe.

(Govoril stud. phil. I. Breznik na Ciril-Methodovi slavnosti v Kamniku 18. avgusta 1905.)

Bilo je letošnjo spomlad, ko so slavili naši sosede Nemci dva jubileja svoje narodne moči in veljave: 100 letnico Schillerjeve smrti, jubilej nemškega duha, in 25 letnico nemškega „Schulvereina“, praznik nemške moči in nemškega nasilstva. To sta bila praznika za cel nemški narod brez razlike verskega in političnega mišljenja, praznika nemške misli in nemškega bojnega kliča: od Belta do Adrije! Niso priredili Nemci te slavnosti samo zato, da počaste in poslave te obletnice, — glavni namen jim je bil pač le okrepiti in na novo podžgati narodno zavest ter si načrtati novih moči in sil za boj proti Slovanstvu in proti vsemu, kar je nenemškega.

Naključje je nanoslo, da praznujemo tudi mi Slovenci baš letos dva slična narodna praznika in jubileja: praznik slovenskega duha — Prešernovo slavlje, in praznik naše narodne zavednosti — 20 letnico „Družbe sv. Cirila in Metoda“. Kako naj proslavimo mi te praznike? Ali naj morda v tem ne posnemajmo svojih sosedov! Ali nam morda ni potreba novih sil, novih moči, ne morda za ekspanzivni boj, marveč za naš življenjski boj, za boj za naš obstanek, za odbijanje mnogobrojnih sovražnikov? Prešernova slavnost naj nam vzbudi zavest, da imamo tudi mi, sicer povsod zaničevani Slovenci, može, katerih nam

ni treba biti sram pred nikomur in s katerimi bi se ponašali tudi veliki narodi. Ciril-Methodova dvajsetletnica pa naj nam bo v bodrilo in dokaz, da nočemo poginuti in se udati, marveč da je naš namen: živeti in se razvijati v močan izobražen narod.

Mal narod smo Slovenci in malo zemlje je, katero smemo imenovati svojo, ali ta je skoz in skoz napojena s krvjo naših očetov in zato nam mora biti še toliko dražja. Drugi, tudi mali narodi si črpajo svoje moči iz preteklosti, za Slovence pa niti zgodovina nima tolažila, kajti žrtvoval je svojo srčno kri in svoje duševne moči za čast tujega naroda, v čegar zgodovini se je potopil z vsemi svojimi čini, katerih bi se ne smel sedaj niti spominjati, niti jih ne poznati, ker bi s tem kratil slavo svojim gospodarjem. Komaj so prišli naši pradedje v te kraje, kjer smo sedaj, že so nas podjarmili močnejši, številnejši narodi: hlapčevati smo morali Obrom, Frankom, Lahom in Madjarom in njih jarem moramo nositi še danes. Stiskali so nas in izžemali ti gospodarji, kjer so nas le mogli. Nobeno sredstvo jim ni bilo zato preslabo. Pokristjanili so nas zato, da so nas ponemčili in da so nam vzeli več kakor dve tretjini zemlje, katera je bila nekdanja naša last. Po celem Štajerskem, Nižje Avstrijskem, Solnograškem, Tirolskem in še celo Bavarskem so grobovi naših pradedov.

Naš bil nekdanj je ves ta raj,
Očetom našim domovina;
Tuj narod tod se širi zdaj,
Naš raj je tujcev zdaj lastnina.

Gregorčič.

Nad temi grobovi pa se čuje danes le blažena nemščina. Ti naši novi gospodarji so vodili naše mladeniče po raznih bojiščih, da so prelivali svojo kri. A niso se borili za svoj narod; kri, ki so jo prelivali v hudih bojih, ni plodila tal narodnih interesov, ni pospeševala narodnega razvoja. Borili so se, trpeli za tujo stvar in v pogibelj lastnemu narodu. Kdo drugi je obvaroval celo zapadno Evropo pred turškim polumeseem, kdo drugi kakor Slovenci v zvezi s Hrvati. Ti so se več kakor dvesto let morali bojevati proti Turkom, pri tem pa morali zanemarjati lastno zemljo, katero je plenil, ropal in požigal Turek. Ali katera zgodovina, povestnica nam pripoveduje o teh slavnih činih naših očetov? Slavijo se le poveljniki teh čet, ki so bili Nemci, kot prvoboritelji nemške kulture, dela hrabrega srca in krepih pesti naših junakov pa so pozabljena v teh zgodovinah, saj so bili to le brezvoljni stroji, hlapci in po vrhu še — Slovenci. — Doma pa so tlačili medtem oholi tuji graščaki in drugi priseljenci ostalo ljudstvo in je izsesavali. —

Taka je bila tisočletna zgodovina Slovencev. Žalostna, hlapčevska, polna trpljenja in zaničevanja.

Ni najhujše, da so nam zasuznjili naša telesa, naša imetja, to se da še vedno osvoboditi, ali najhujša je pač sužnost, v katero so vklenili tudi naš duh, naš narodni ponos. Mirno so prenašali naši očetje to trpljenje, to hlapčevanje skoro ves ta čas z malimi izjemami. Vedno manj nas je bilo in naše ozemlje se je krčilo od leta do leta. Že smo bili na

beralci politično ubili. Razlag, mirna človeška narava, ni bil kos kljubovati možem, ki so tekmovali z raznimi politiki v mogočnosti in pristnosti gorjanskih besed.

Tako nam je usoda odločila, da se borimo sami zase — in mi smo med tem umirali. Nismo se dvignili, ampak padali. Iskati razlogov hiranja našega narodnega življenja bi bilo zelo obširno in dolgotrajno razpravljanje, in v toliko tudi brezpomembno, ker nimamo od tega posebnih koristi.

Vzlic temu pa še ni Koroška izgubljena, če bi našla slovenska politika moža, ki bi nas mogel in znal voditi do osamosvojenja. Mi pripoznavamo prav tako važnost Slovencev po drugih kronovinah, zato pa bi potrebovali osebo, ki bi bila močna dovolj, voditi boj proti vladi, in razumna dovolj, da bi se dvignila preko vseh malenkostnih predsodkov k „novi ideji“ — k edinstvu celega naroda.

Naši koroški voditelji so pokazali, da niso zmožni večjega političnega dela. Vsled vednega takozvanega „malega dela med narodom“ so izgubili vsak čut za veliko misel, in zato se pričakajo rajši za svoje osebno mnenje, kakor za našo prostost.

Poskusil je sicer dr. Brejce voditi boj proti vladi, ali njega so pustili drugi slovenski, in med temi predvsem kranjski odvetniki na cedilu. Kar smo trdili gori, o tem nas potrjuje najbolj dr. Brejce: da bi bil on močan dovolj in se zavedal vse svoje narodne dolžnosti in da bi se ne izgubljala ta v postranskem delu, bi vodil tudi boj proti vladi sam. Ker nima pričakovati od svojih kolegov nobene materielne podpore, v slovenskih poslancih nobene politične zaslombe, bi bilo njegovo zasluženje tem večje.

Pri nas ustanovljamo sicer razna dobrodelna društva, gospodarske zadruge in razne posojilnice, govorimo sami sebi o našem napredku — in pri tem se tudi začne in neha naše politično delovanje. Ljudstvu pa ugaševa vzlic našemu samoljubju ljubezen do svojega jezika in vsa narodna zavest. Za prebivalce v Ukvah, ki so pogorele pred malo leti do tal, smo nabrali samo koroški Slovenci 1400 kron podpore. Ko pa so se vršile leto po tem dopolnilne volitve v državni zbor, je dobil slovenski kandidat v celih Ukvah le — eden glas. To se pravi narodna zavest!

Prorokovati za državnozbornske volitve ob letu, je težko. Če so naši duhovniki in drugi politiki zopet tako ozkosrčni, in protežirajo svoje mnenje, smo izgubljeni. Pri tem pa se oziramo zaman po možu, ki bi nas vodil v boju in združeval z ostalim slovenskim narodom.

Zena in javni napadi.

„Slovenec“ je prinesel po Prešernovi slavnosti oster članek, v kojem je napadal naše narodne dame, ki so sodelovale pri veselici. Ne razpravljam o članku kot takem — govoriti pa hočem o tem, če je sploh kak list — naj bo že te ali one barve — upravičen, na katerikoli način napadati ženstvo.

tem, da poginemo, da izginemo in vtonemo v tujih narodih, že so nas smatrali za mrtve in naše pokrajine imenovali svoje ozemlje. Tu pa pride „pomlad narodov“, leto 1848, ki vzbudi kakor črez noč tudi našo narodno zavednost. Pozno je že bilo, a še vedno ne prepozno. Začne se nov boj, doslej pri nas nepoznan, boj za življenski obstanek Slovencev. —

Kolo časa pa se je medtem zavrtelo že precej daleč in nova bojna sredstva so stopila na bojno polje. Ni več to boj s pestjo, marveč z umom. Kulturna in gospodarska osamosvojitve naroda je odslej njegova rešitev, njegova zmaga! Narod pa, če je tudi mal in sredi močnejših sosedov, ki ga hočejo uničiti, slednjim lahko klubuje, če ima močno razvito individualnost, če je visoko izobražen in gospodarsko močan. Vse to mu da dovolj moči, da kljubuje vsem zunanjim nevarnostim. Narod pa se izobrazil le s pomočjo dobrih in narodnih šol. Zato stopijo v tem najnovejšem boju za naš obstanek zlasti šole v ospredje, kajti te so glavni faktor v kulturnem boju: saj se v njih vzgajajo bodoči voditelji in člani naroda. Kakoršne so šole, taki bodo pozneje tudi ljudje, ki so pohajali te šole. Saj je to najnežnejša doba človeka, v kateri je dovzeten za vse zunanje vtise, pa naj si bodo potem ti slabi ali dobri. Če se vcepi dečku v tej dobi ljubezen do domovine v sree, bo ostal vrl narodnjak do črnega groba, in bo znal ljubiti tudi požrtvovalno svojo rodno zemljo; če pa se mu v prvem šolskem pouku vliva v srce mesto ljubezni strup in sovraštvo do tega, kar je last njegovih ro-

Ako zasledujemo zgodovino človeškega razvoja od začetka njega prvega zavedanja do danes, vidimo, da se je z malimi izjemami vedno obistinil izrek svetega pisma: „Veliko boš trpela s svojimi otroci in možu boš pokorna.“

Stanje žene je bilo pred krščanstvom zelo nizkotno. Ne samo mož je bil njen gospodar, sužnja je bila sploh vsem moškim pri hiši; vsa dela je morala opravljati ona, mož je imel samo skrbeti za živež in braniti dom. Bil je popolnoma gospodar svoje žene, bolje rečeno svoje sužnje — smel jo prodati in si kupiti drugo in če jo je ubil, nihče se ni zmenil za to. Najslabše stanje pa so uživale žene pri orientalskih narodih, kjer se jim še danes nič boljše ne godi. Indijska religija uči zaničevanje žene: „Jedna krava je več vredna nego tisoč žen.“ Rojstvo dekleta je nesreča:

Drevo naj raste le v gozdu,
samo da hčer se ne rodi.

Novorojena dekleta so navadno utapljali in še le v novejšem času je angleška vlada to, kakor sežiganje vdov, prepovedala, ali vzlic temu se dogodi še vedno dovolj slučajev, ki kažejo, kako nizkotno stališče zavzema žena v njih. Mlada dekleta se učijo kuhati in tkati, vse drugo je odveč, ker žena po njih mnenju nima možgan — (pri nas ni veliko bolje!) — in ko se omoži, streže možu pri obedu, a sama dobi ostanke. Ugodneje postane njeno stanje še le kot mati, ki porodi dečka, — drugače, ali pa če postane vdova, mora opravljati najtežja dela in vedno prositi odpuščanja.

Pri Kitajcih je življenje žene tako neznosno, da marsikatera mati zadavi deklico, samo da jo reši trpljenja, ki bi jo čakalo kot ženo — in samomori so pri Kitajkah na dnevnem redu. Trpljenje žen v teh deželah, pravi ameriška misjonarka, je tako neznosno, da one, ki verujejo, da pride po smrti duša v drugem bitju zopet na svet, prosijo svoje bogove, naj jih obvarujejo vrniti se kot žena v zopetno življenje.

Ne bom se dalje mudil ob tej točki — že s temi podatki je povedano dovolj. Krščanstvo, čigar etika zelo bazira na indijskih religijah — se vendar vzlic svoji tako čisti in vzvišeni etiki ni moglo popolnoma otresti sovraštva in zaničevanja žene. Toda njeno stanje se je začetkom pod vplivom nove vere dokaj izboljšalo — žena ni bila možu več sužnja, mož ni imel več tolikega prava do nje, smel je ni ne kupovati in ne prodajati, vendar je bila še slej popolnoma podrejena moževi oblasti, kajti v javnem življenju še ni imela nikakih pravic. Šeasoma si je izvajala tudi nekoliko prava — mož ni bil več njen absoluten gospodar — ampak ona je bila samo odvisna od njega in v tem stanju — v stanju odvisnosti — to je tretja stopnja njene emancipacije — se nahaja še danes. In četrta in zadnja stopnja — popolna enakopravnost napram možu — to je njen ideal, za kojega se danes bori.

Jeli žena upravičena zahtevati popolno svobodo glede svojega razvoja in življenja? Ima li pravico do enakopravnosti napram možu? To so ona pereča vprašanja, ki so danes na dnevnem redu, ki jih zago-

diteljev, če se mu že sedaj grdi in sramoti vse tisto, kar bi moral pozneje ljubiti, če se mu slika njegov lastni rod kot nekaj manj vrednega, in njegova materina govorica le kot govorica najnižjih slojev, kako bi potem mogel tak človek v poznejših letih ostati zvest svoji domovini! Žalostna prihodnost je takemu narodu že naprej vsajena in le vprašanje časa in raznih slučajnosti je še njegov obstoj. To vedo kaj dobro naši narodni nasprotniki in so to tudi znali izrabiti. Ko smo Slovenci spoznali, da je naša rešitev le v kolikor mogoče visoki izobrazbi in da je v dosego te treba narodnega šolstva, in smo takega tudi zahtevali, so nam naši narodni nasprotniki, ki imajo na umeten način vlado nad nami v svojih rokah, mesto narodnega šolstva vsilili narodne potujčevalnice: nemške in laške šole. Zastonj je bil do danes ves naš boj in trud. Razen nekaj ljudskih šol na Kranjskem, Štajerskem in Goriškem nam niso dali nikakega drugega šolstva. Na Koroškem, Trstu in drugih mestih, kjer je na tisoče slovenskih otrok, nam pa še ljudskih šol ne dajo. Ves naš boj za slovenske srednje šole je ostal še do danes brezuspešen in med vsemi mnogoštevilnimi avstrijskimi narodi samo mi nimamo svojih narodnih srednjih šol. To je specijelno avstrijska enakopravnost! — Na tisoče in tisoče naših otrok se je v nemških in laških šolah nam odtujilo in ti so sedaj oni, ki najbolj divjajo proti lastnemu narodu. Pretila nam je nova nevarnost, kateri se treba postaviti v bran. Vedeli smo, da smo brez narodnega šolstva mrtev narod, in morali smo

varja ženstvo z največjim ognjem in se jih brani toliko in toliko mož. Med misleci samimi se je pričela gojiti ta misel in med njimi jih ni malo, ki se potegujejo za pravo žene. Ne samo v Evropi in Združenih državah, kjer se je započel ta boj — tudi v orientalskih deželah se je vzbudila žena in celo v zaprte hareme je našlo pot to gibanje, kar nam spričujejo imena, kot Kornelija Sorabija, državni pravdnik v Indiji, Selma Riza in Haïre Ben-Aïd v Turčiji.

Ženi bodi njen delokrog domače ognjišče. Zahteve, ki se stavijo še danes na njo ob možitvi, so iste, kot sem jih opisal prej pri Indih, namreč kuhanje, likanje, šivanje, pranje in krpanje — in da ima čim več mogoče denarja. Sicer je res, denar je jako lepo svojstvo vsakega človeka, a poznam kmeta — umnega gospodarja, ki ni imel bogve kaj, ko je pričel gospodariti; ženil se je štirikrat, a vedno vzel lastno deklo za ženo in danes je eden najpremožnejših kranjskih kmetov. Ni gledal na denar, a gledal je na razum — in takih je malo. Samo, da zna krpati — ima nekoliko tolarjev ali šmarnih petic — na razum in splošno izobrazbo ne gleda nihče. Sicer se pa pri nas o splošni izobrazbi ženstva niti govoriti ne more! Žalibog, da je tako! In kdo je temu kriv — ne ženstvo, nego faktorji, ki imajo v rokah naše šolstvo. Ena sama višja dekliška šola in pripravnica, a koliko deklet! Tu ni treba dokazovati, tu govorijo števila in znano je, da kot deloma v vseh deželah in narodih i pri nas prevladuje ženstvo. Da pa ženstvo, ki ni posečalo drugih šol, nego nekaj razredov normal, nima splošne izobrazbe, je jasno — in da doma s privatnim veseljem ne morejo pridobiti splošne izobrazbe, gotovo nihče ne dvomi, ker doma je prisiljena, kakor hitro stopi iz zibel, negovati različna ženska ročna dela. Vzgoja žen je nele pri nas — tudi drugod sramota dvajsetega stoletja.

Ženska ročna dela so največje zlo ženstvu, to je le nekak pripomoček k popolni propasti ženske duševnosti in velikokrat i naravnosti. Ne mislim pa tu različna umetna vezenja, ker ono spada k umetnosti, nego to so dela, ki so jih izdelovali včasih maloobrtniki — in danes en gros tovarne. Tovarniške cene so tako minimalne, da pride vsak izdelek desetkrat ceneje, kot če se izdeluje doma — vpoštevaje pri tem ves tisti čas, ki se na tako obskuren način zapravlja. Navadno morajo dekleta kvačkati in nogavice plesti — da ne posedajo brez dela — pravijo matere — a ne vedo tega, da dobe s tem mržnjo do dela in si uničujejo mlado življenje. Kvarijo si oči — hrbet, sploh vsak del šibkega telesa zaostaja vsled vednega sedenja v rasti —, a ne le to — i vsa njih duševnost ostane za vedno kvačka in nogavica. Komaj pride deklet iz šole, že mora prijeti za delo — dečki pa letajo pod milim nebom in si krepijo telo in živčevje.

Otroci odrastejo — fantje se izobrazujejo dalje, deklet pa kvačka in plete nogavice, poleg tega pa se učijo kuhati, šivati, prati in krpati; knjige pa ne vidi nikake več, ko zapusti šolo — kvečjemu molitvenik. Prav je, da se pripravlja za dobro gospodinjino — ali

misliti na samopomoč, na samoobrambo. Če nam vlada ne da narodnih šol, treba je, da si jih ustvarimo sami. In ideja samopomoči je ustanovila pred 20. leti: Družbo sv. Cirila in Metoda. — Ona je postala odslej eden najvažnejših faktorjev in braniteljev slovenskega jezika. Tam, kjer je bila nevarnost največja, tja je prihitela Družba sv. Cirila in Metoda in postavila trdnjavo, ki naj bi branila našo dečo pred potujčevanjem. Celotno vrsto zavodov — vseh je 25 — je ustanovila ali podpirala Družba v tej kratki dobi in nad 2600 otrok je obiskovalo lansko leto njene šole. Koliko tisoč slovenskih otrok je že rešila na ta način Družba od svoje ustanovitve pa do danes. Vsi ti bi bili gotovo postali narodni odpadniki in naši največji sovražniki, tako pa so ostali zvesti svojemu materinemu jeziku. Družba je delovala do zadnjega časa le v obmejnih krajih kakor na Koroškem, Štajerskem, Primorskem, kjer so pritiskali sovražniki najhuje in kjer ni bilo nikakih slovenskih šol. Slabo znamenje pa je, da je morala v najnovejšem času priskočiti na pomoč tudi na Kranjskem v središču naših pokrajin. Nemški „Schulverein“, ki je preplaval s svojimi šolami že skoro vse kraje na Koroškem in Štajerskem, je storil korak naprej in začel izvrševati svoje iskarjotsko delo tudi na Kranjskem. — V najlepšem delu naših pokrajin, ki pa so sedaj tudi v največji nevarnosti, na Gorenjskem je postavil svoje prve trdnjave, iz katerih hoče potem prodirati vedno dalje in dalje. Tržič, Jesenice, Domžale so kraji, kjer se hočejo Nemci naj-

vsaka stvar ima svojo mejo — le ta je nima. In vse to se godi pod strogim nadzorstvom, jednako uri, ki se jo zvečer ali zjutraj navije in teče vedno jednako-merno, dan za dnevom, leto za letom — dokler ne izigra svoje vloge in žalostno ne pogine v stari šari.

In žalibog, to ni samo pri neizobraženih, v inteligenci se vsa stvar še bolj podpira, sploh ima vsako zlo v inteligenci ugodnejša tla, kot v proletarjatu — le to je, da ona noče videti korupcije, noče umeti napake družabnega življenja, v tem ko vidi vsako krivdo ubogega proletarjata. Proletarjat greši javno, se zaveda krivde, ki pa je navadno le posledica nezdravih razmer družabnega sistema — inteligenca pa greši tajno, a ne pripozna nikdar krivde in te so vedno le posledice njenega npravnega propadanja.

Ali vzlic razmeram, v katerih žive dekleta — vzlic neprestanemu nadzorstvu si ohranijo one še dokaj samostojnosti; one hrepenijo po prostosti, samostojnosti — in ta se jim kaže v možitvi, a le na videz. V možu vidi svoj cilj, v njem ji je rešitev, v njem vidi koncentrirane vse sile in zmožnosti, ki nedostajajo njej in udaja se mu, a to popolnoma. In to nedostajanje zmožnosti, oslabljenje vsled slabe vzgoje jo napravlja dovzetno vplivu moža, postane mu slepo udana žena brez samostojnosti in on gospoduje čez njeno vse — vse je njegovo, celo njeno telo.

— ona pa trpi s svojimi otroci in možu je pokorna, kot pravi sveto pismo.

Ves njen bodoči delokrog je navadno domače ognjišče z vsemi lonci in kuhalicami, edina knjiga so „kuharske bukve“ — in tu se uničujejo ostanki njenih naravno duševnih in fizičnih zmožnosti, s soparo vred spuhteva vse njeno zanimanje za družabnost in narod, vse mladostne sanje in ideje.

Stanje naše žene vpije po nujni samoosvoboditvi iz tesnih in nezdravih domačih in družabnih spon, ki so vzrok slabim duševnim nazorom, konvencionalnim lažem, despotizmu in nesamostojnosti — osvoboditi jo slabega vzgojevalnega sistema, kjer se ubija njih individualiteta, razsodnost, zatira ves njih svobodni i samostojni razvoj, mesto njih pa vceplja malodušnost, bojazen, nesamostojnost, nerazsodnost, navivnost oziroma gluhost itd.

Zakaj je naša mladina tako dovzetna raznim boleznim, kot je nevrastenija, nervoznost, gluhost in zakaj npravno tako propada? Si je li sploh mogoče misliti, da bo žena, ki je sužnja svojih starišev, sužnja svojega moža, brez eneržije in samostojnosti, brez lastnih misli in splošne izobrazbe, rodila in vzgojila krepko in zdravo dete. Kako se more od nje zahtevati, da ucepi detetu zmožnosti, ki jih sama nima.

Osvobodite jo, dajte ji vzgojo, kot jo vživajo moški, potem bo imela žena res vrednost kot žena in potem jo boste tudi lahko napadali javno v časopisih, a sedaj je vsak napad na ženstvo obskuren in napadalce samo ironizuje.

Seveda, dokler so pri nas možje, ki menijo odločevati v šolskih vprašanjih, pa pravijo, da nima delavčeva hčer pravice pohajati višje dekliske šole, se tudi razmere ne izpremenijo.

prej vgnjezditi. To so žalostne novice, ali jadikovanje nam nič ne pomaga, tu je treba vstrajnega dela in narodne zavednosti. Da obvarje kolikor je mogoče, je ustanovila Družba tudi v teh krajih svoje zavode.

Vse to uspešno in obsežno delovanje Družbe pa še dolgo zadostovati ne more, kajti od leta do leta se pojavlja potreba po novih zavodih. Sovražnik pritisaka huje in nam je treba več moči za odbijanje napadov. Treba bo novih šol v Mariboru, Gradcu, kjer prebiva nad 30.000 Slovencev brez vsake slovenske šole, in drugod. Nova alpska železnica bo prinesla novih nevarnosti. Ob njeni progi bodo skušali prodirati Nemci dalje in dalje v naše središče in zopet bo treba novih zavodov, da onemogočimo sovražnikov namen.

Za vse to delovanje, za vse te šole pa potrebuje Družba sredstev, katerih je dolžan dati slovenski narod. Velikanska sredstva imajo na razpolago sovražniki. Celo vrsto društev so si ustanovili v ta namen Nemci: Schulverein, Südmark, Gustav Adolf Verein itd., Lahi pa: Dante Alighieri, Lega nazionale in druga. — Mi imamo samo eno društvo in zato treba, da ima to toliko več sredstev na razpolago, da lahko kljubuje vsem tem društvom. Že s tem, da smo se podali na pot samoobrambe, smo pokazali, da nočemo, da bi naš narod poginil in zato smo tudi dolžni, da vsak Slovenec brez razločka, bogat ali reven, po svojih močeh podpira družbo. Poglejmo le, kako delajo drugi narodi za svojo samoobrambo. „Češka Matica šolska“ je nabrala že nad 10 milijono-

Kriza na Ogrskem.

Odlaganje.

Krona in njeni prvi svetovalci — ljudje, ki niso imeli niti pojma o pravem položaju na Ogrskem — so menili, da rešijo ogrsko krizo z odlaganjem. Dogodki zadnjih mesecev pa so nas prepričali ravno o nasprotnem: čim več so dobili revolucionarji časa, tem močnejši so postajali, in naravno je, da ne odnehajo niti za las od svojih zahtev. To so izprevideli v poslednjem času tudi menda naši najvišji krogi, zato so pričeli misliti, kaj storiti, in cesar je sklical

kronski svet v Ištu.

Posvetovanje je trajalo nad štiri ure, ali kaj se je pri tem sklenilo, se je javnosti prav previdno zamolčalo, mogoče celo z namenom, obvarovati se zasmehovanja, kajti da je menil kronski svet — pri katerem so bili trije skupni ministri, Gauč in Fejervari, predsedstvo je imel cesar — da ne gredo njegovi ukrepi Avstrijem prav nič mar, si vendar ne moremo misliti, četudi smo navajeni že prav velikih absurdnosti od strani naših visokih krogov. V naši monarhiji nimamo boja med avstrijskim in ogrskim parlamentom, ampak med monarhom in ogrsko zbornico. In kaj skleneta ta dva, to naj bo stvar, ki naj našo zbornico prav nič ne briga? Tako vsaj hoče krona. Mi pa se vprašamo: Kdo plačuje v Avstriji davke in kdo naj odločuje našo usodo? Krona, Gauč ali pa naša zbornica?

Liberalci prestopajo.

Opozicija postane zopet močnejša. Pristopiti jej meni vsaj še deset poslancev, ki so pripadali prej h liberalni recte vladni stranki. Odlaganje rešitve krize krepki torej edino le opozicijo, ki še prav lahko čaka na nove — uspehe. Kam pa pripelje s tem habsburška „Hausmachtspolitik“, je vprašanje najbližjega časa.

Makedonija.

(Divjanje vstajških čet.) V bitoljskem vilajetu divjajo grške čete proti Kucovlahom tako neusmiljeno, da je Turčija morala poslati v Grebene celo stotnijo vojakov v obrambo Kucovlahom. Grškemu škofu v Grebeni je vlada prepovedala potovati po njegovi škofiji, ker je na sumu, da je z grškimi četami v zvezi.

Italija.

(Revščina.) V celi Italiji sploh, najbolj pa še v južni Italiji, je prebivalstvo tako ubožno, da res jedva živi. Tisti pa, ki kaj imajo, so ošabni in prezirajo reveže. Tako se je zgodilo, da so obhajali imovitejši malega sicilanskega mesta Gran Michele, ki šteje jedva 15.000 prebivalcev, v bogato okrašeni mestni hiši neko slovesnost. To pa je mestne reveže, ki tvorijo seveda večino prebivalstva, tako razkačilo, da so udrli v mestno hišo in pričeli razbijati, kar jim je prišlo pod roke. Tu je dal mestni komisar na nje streljati. 726 krogelj je priletelo v množico. Težko ranjenih je okrog 200, mrtvih je do zdaj 14, med temi mlada žena v blagoslovljenem stanu, stara žena, devetleten fant, ki mu je kroglja črepinjo kar

nov kron za svoje šole, katere pohaja nad 12.000 otrok. Ona vzdržuje ne samo ljudske šole, marveč tudi meščanske, obrtne, srednje šole. Da pa more zadostiti vsem tem potrebam, potrebuje vsako leto nad pol milijona kron. In te daruje narod češki vsako leto s tem, da nabira ob vsaki priliki za svojo Matico. Ni je skoro zabave, svatbe, pogreba, stave, globe ali izleta, pri kateri bi se ne nabiralo za Matico. Vsak praznik je Čehom povod, da se jo spominjajo z darovi. Slično delajo tudi Nemci, ki so istotako že nabrali za „Schulverein“ čez 10 milijonov.

Da se je tudi naša Družba trudila in skušala pridobiti kolikor mogoče veliko sredstev, mi ni treba praviti. Ob ustanovitvi slaba, šteje danes nad 140 podružnic, z več kakor 8000 člani. To veliko število podružnic in članov bi nas moralo zadovoljiti in razveseliti, če bi mi ne bilo treba takoj pristaviti, da več kakor tretjina od teh podružnic spi in ne izpolnjuje svoje naloge. Z veseljem pa lahko poročam, da sta kamniški podružnici eni najdelavnejših in da jih za taki smatrajo, zlasti odkar je Ljubljana postala napram družbi nekako malomarna, tudi pri družbinem vodstvu! Da bi le vedno ohranilo naše mesto to vstrajnost in požrtvovalnost napram Družbi! Tudi blago, ki so je založili razni trgovci Družbi na korist, prinaša slednji precejšnjih svot, ki bi pa bile lahko še večje, če bi Slovenci rabili izključno le to blago! Zlasti narodni kolek, katerega je vpeljalo lansko leto akademično društvo „Prosveta“, je postal eden glavnih družbinih dohodkov.

vzdignila itd. Podobni izgredi zaradi ubožstva se v Italiji radi ponavljajo, pred nekaj dnevi so bili v rimski okolici, v Arteni.

Vatikan.

(Papež francoski duhovščini.) Kakor poroča „Figaro“ iz Rima, je pripravil papež važno pismo, naslovljeno na francoske škofo in duhovnike. V pismu jim je predpisano, kako se imajo obnašati napram francoski vladi, brž ko stopi v veljavo zakon o ločitvi cerkve od države.

Španija.

(Lakota.) Ker postaja vsled lakote beda med ljudstvom vedno večja, in ni zaradi slabe letine nikjer zaslužka, je ukazala graditi vlada vsled nujne zahteve poljedelskega ministra nove ceste. S tem je odpomogla vsaj nekaterim stradajočim poljedelskim delavcem. Sevilski nadškof je podpisal v prid stradajočim javno subskripcijo. Množica, razkačena vsled lakote, pleni pekarnice in žitne zaloge. Španska vlada je zaradi pretehih izgredov, ki zavzemajo vedno večje dimenzije, v velikem strahu.

(Razpust zbornice.) Kralj razpušča s posebnim dekretom zbornico in jo sklicuje zopet na 11. oktobra t. l. Vlada predloži tedaj zbornici načrt o utrdbah, ki naj bi se gradile na Balearskih otokih v Sredozemskem morju.

Turčija.

(Atentator.) Preiskava z Jorisem še vedno ni končana, kajti vse poizvedbe so bile doslej zaman. Jorisevo hišo so dvakrat vso preiskali, vendar niso našli nikjer niti najmanjše sumljive stvari.

Afrika.

(Vojska z Maroko?) Okrog marokanskega sultana se vedno nekaj giblje, kar skuša postati sčasoma opasno. Marokanski sultan je ukazal zapreti nekega pod francosko varstvo spadajočega Alžirca, in noče dati zato nobenega stvarnega pojasnila ali pa odškodnine, ki jo zahteva francoski poslanik v znesku 2000 durov in za vsak dan, za katerega se zavleče oprostitev Alžirca, po 100 durov; angleški vladi odrekuje zopet zadoščenje zaradi njenega, v njegovi državi umorjenega podanika. Vsled tega krožijo po časopisju razne vesti, da odpošljeta Angleška kakor Francija pred Maroko svoje vojno brodovje, izprva seveda le kot demonstracija, ki ima namen, preplašiti sultana.

Indija.

(Odstop podkralja.) Da je odstopil podkralj angleške Indije, lord Curzon, ki je bil vsled svojih reform v Indiji na Angleškem zelo popularen, je provzročil razpor, ki je nastal med njim in med vrhovnim poveljnikom indijske angleške armade, lordom Kitchenerjem, premagalcem Buröv. Ker ni mogel slednji ničesar ukrepati na svojo roko, ampak je moral vsikdar vprašati za mnenje svet podkralja, se je obrnil ta z ostro obsodbo obstoječih razmer v Indiji na angleško vlado in zahteval popolno ločitev vojaške uprave od podkraljevskega sveta. Istočasno pa je podal vladi tudi Curzon svojo spomenico, v kateri namigava, da zasleduje morda lord Kitchener

Denar, katerega žrtvujemo na te načine Družbi, nikakor ni izgubljen, marveč plodonosnejše naložen, kakor kjer si bodi že drugje. Saj nam pomaga braniti Družba našo krasno domovino. Zato pa ne smemo ostati brezbrizni za njene prošnje, če nočemo, da te naše z vednim snegom pokrite gore in v njih vznóžju globoka temnozelenca jezera z vsem svojim krasom in čarom, da vse te ravnine z zelenimi travniki in rumenimi polji, ne pridejo v last tujcu, nedostopni ne smemo biti za njene prošnje, če zopet nočemo, da se polasti vse te zemlje z vsemi njenimi čudovitimi podzemeljskimi jamami in njenimi vodami tujec, če nočemo, da pride to čudovito naše morje Jadransko z vsem svojim bogastvom v roke tujcu. Pač je vredna vsa ta zemlja, da se zanjo borimo, da zanjo darujemo tudi zadnje svoje moči. Tujec ve ceniti njeno vrednost in zato tako napenjanje, tak boj, da nam jo odvzame. Boj, ki so ga nam vsilili, sprejemamo in ne jenjamo preje, da ali zmagamo, ali častno poginemo. Kdor pa bi ne hotel tega boja, ki so nam ga vsilili, sprejeti, ali na kateri že koli način priskočiti na pomoč, ta ni več Slovenec, ta je odpadnik in izdajalec lastne matere. Za takega imamo le preziranje in zaničevanje, zakaj tak človek tudi moralno dober biti ne more, ker ravna zoper najvišje človeške zakone.

Poleg te krasne naše zemlje imamo še drugo dragocenejše premoženje, katerega nam tudi hočejo vzeti in katerega zasramujejo, kjer le morejo: to je naša materina govorica, to je naš slovenski jezik.

kaj nevarnega za državo, kajti če sprejme Angleška njegove zahteve, mu da s tem popolno samovlado v vojaškem oziru. Vzlic temu je lord Kitchener prodrl in zato je podkralj odstopil. Njegov naslednik postane najbrže 58letni lord Minto, ki je služil do zdaj v armadi. Konservativci pa pričakujejo v Evropo se vračajočem odstopivšem podkralju svojega novega, mogočnega voditelja.

Kitaj.

(Bojkot.) Kitajski podkralj objavlja poseben ukaz proti bojkotu ameriških izdelkov. V Tientsinu izhajajoči kitajski dnevnik pa je pozival, naj vstraja sleherni v bojkotiranju Amerike. Vsled tega poziva je izgubil list pravico izhajanja.

Amerika.

(Trgovina z dekleti.) Charlotte Smith, predsednica njujorškega „Womens National Rescue League“ je izdala zanimivo statistiko o trgovini z dekleti v New Yorku. Naštela je 2000 trgovcev, ki se pečajo s prodajanjem ljudi! Ker je dognala, da se uvaža največ mladih deklet iz Francije in Nemčije, se je obrnila osebno do obeh zastopnikov imenovanih držav, da se vendar že enkrat neha tako razsežna trgovina z nemškimi in francoskimi dekleti. Francoski ataše in nemški poslanik sta obljubila neustrašeni ženi vso svojo podporo.

Dogodki na Ruskem.

Laži-ustava.

Vsa Rusija je pričakovala z nekako bojaznijo dne, ki ga je namenil car za razglasitev manifesta, s katerim se daje ruskemu narodu ustava. Vsa znamenja so kazala, da ne bo tako težko pričakovana konstitucija to, kar so pričakovali oni krogi, ki so prepričani, da je Rusija brez najobširnejših reform izgubljena. Da pa je bil ta strah ruske javnosti upravičen, o tem nas potrjuje ustava, ki jo je dal car ljudstvu. Narodu se obeta ljudsko zastopstvo, obstoječe iz 412 poslancev, ki jih volijo potom volilnih mož. Torej nobene direktne volitve, ki so pa še vrh tega omejene z najrazličnejšimi cenzurami. 26 gotovo določenih mest voli 28 zastopnikov, in sicer ima 52.000 prebivalcev v oddaljenem Irkutsku prav isto pravico kakor 641.000 prebivalcev iz Varšave! Prebivalci malega provincialnega mesta Arjól imajo n. pr. ravno desetkratno večjo volilno pravico, kakor Petrogradčani. Poslanec ne ščiti niti imuniteta, kajti vsak ukaz sodišča zadostuje, da se ga prime in zapre. Kandidirati sme vsakdo le v enem volilnem okraju, državni uradnik pa mora resignirati na svojo službo, če je izvoljen poslancem. Volitve se imajo vršiti na vsakih pet let in sicer vedno pod nadzorstvom policijske prefektore.

Moč poslancev.

Novo ustanovljeni parlament na Ruskem, duma imenovan, nima sam ob sebi nobene druge moči, kakor zgolj posvetovalno, drugače pa je njegovo delovanje tako omejeno, da se zdi človeku, da so

Če izgubimo tega, potem smo izgubili tudi zemljo, potem smo izgubili vse. Prenehali smo biti narod in zgodovina ne more potem o nas družega poročati, kakor, da je živel v teh pokrajinah narod, ki je bil sicer vrlo nadarjen, ki pa ni znal ljubiti svoje domovine, svojega jezika in je radi tega poginil. Če pa hočemo, da bodo tudi tujei spoštovali naš jezik, ga moramo spoštovati pred vsem sami. Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti! Spoštujemo ga pa, ako ga govorimo čisto in povsod, ako ga nikdar ne zatajimo. Kako slabo spričevalo si dajejo sami tisti Slovenci, ki jim je tekla zibel pod slovensko slamnato streho, pa vedno in vedno govorijo le nemščino, svoje materinščine pa se sramujejo. Sramota je, da imamo še tudi Slovenci dosti družin, kjer se govori doma le nemščina. Izgovor, da govorijo le radi tega, da bi se tudi otroci naučili nemščine, ne velja in tudi veljati ne more, kajti kako pa so se navadili nemščine otroci onih starišev, ki doma ne zinejo niti besedice nemške. Sramota je tudi za našo inteligenco, da ima v svojih vrstah ljudi, ki ne morejo prestat, da bi v vsakem stavku, katerega spregovorijo, ne bilo par nemških besedi. Sramota končno tudi za tisto naše takozvano narodno ženstvo, katero še v veliki večini takorekoč nemškutari. To so napake, ki nas le sramote in ki dajejo tujcu povod, da sramoti našo govorico.

Slavna gospoda! Slavlje, katero praznujemo danes, ni morda samo slavlje malega društva, ki je zgolj lokalnega pomena, danes praznujemo marveč

znešeni v tej ustavi vsi najreakcionarnejši momenti, na katerih bolehajo zapadnoevropske zbornice. Potom carskega ukaza je določen že ves hišni red, ki kako obstruiranje vladnih predlogov naravnost izključuje. Poslanci so le v tem edinem slučaju zadnja in najvišja inštanca, če zavrnejo z dvetretjinsko večino glasov kako carsko ali vladno naredbo. Carjev hišni red določuje tudi gotovo postavno dobo za rešitev vsake predloge ali točke dnevnega reda. Če niso poslanci v tem času edini, preide predloga v kompetenco posebnega državnega sveta (ki je sestavljen iz ministrov in mož, ki jih imenuje car) ne glede na to, ali so poslanci s tem zadovoljni ali ne. Ta svet razpolaga s to zadevo po svoji volji in če jo sprejme in predloži carju v potrdilo, je prav tako veljavna, kakor da so jo odobrili poslanci. Duma ni torej moč, ki vlada po ljudski volji, ampak le navadna posvetovalna zbornica. Če hoče uvesti vlada kako svojo naredbo, si je napravila pri tem manifestu — ki je očiten konglomerat, pri katerem je imel gotovo prvo besedo načelnik sinode Pobjedonoscev — toliko izhodov, da prodre s svojim predlogom, kjer le hoče, z edino izjemo, če se ji postavi dvetretjinska večina poslancev po robu, a še to se mora zgoditi v predpisani postavni dobi.

Zemstva, ljudstvo in ustava.

Da ni s to ustavo zadovoljna javnost, je umljivo. Ljudstvo je pričelo zopet iznova z nemiri, nad Kurlandijo je proglašen preki sod, na Poljskem so napovedani glavni štrajki itd. Ker so prevarjena tudi zemstva, ki so se sešla še pred ne dolgim v Moskvi h kongresu, se je bati, da se ne zbero zopet iznova k posvetovanju. Zato razglša uradni list, da so započete in končane s to ustavo vse one reforme, ki jih je obljubil car zemstvom, in da je ugasnila tem s carjevim manifestom pravica, zbirati se h privatnim posvetovanjem.

Ali so res židje izvor nemirov?

Nekateri slovenski listi se oprijemljejo po vzoru nemških antisemitskih listov misli, da so vse revolucije in nemirov na Ruskem krivi — židje. Rusija ima vsega vkup nad 140 milijonov prebivalcev, izmed teh jih je komaj pet milijonov židov. In to bore število naj napolnjuje z revolucionarnim duhom 135 milijonov duš?!

Rusko-japonska vojna.

Pogajanja za mir.

Kakor gladko so se vršila pogajanja za prve točke mirovnih pogojev, tako obetajo zadnje točke morda celo razdreti vse posvetovanje pooblaščenec. Japonska zahteva trdovratno, da ji plača Rusija vojno odškodnino, poleg tega pa še odstopi otok Sahalin, češ, da je Rusija pričela z vojno in da zagotovi trajni mir Japoncem edino le posest Sahalina. K temu izjavlja Vite, da bi dala Rusom ravno izguba Sahalina povod k novim vojnem, kajti Vladivostok postane s tem brez veljave in tega ne morejo oni nikdar dopustiti, ker s tem je pokopan ves razvoj njih trgo-

dvajsetletnico trudapolnega dela društva, ki je vse-slovensko in ki se tudi bojuje za svobodo vseh Slovencev. — Pogled nazaj v teh dvajset let nam vzbudi marsikater vesel pa tudi žalosten spomin. Trud, katerega je imelo društvo v teh letih, ni bil zastoj! Doseglo se je, kolikor se je ob sredstvih, ki so bila društvu na razpolago, doseči moglo. Smoter še daleko ni dosežen. Kadar bodo uživali vsi Slovenci pouk v slovenskih šolah, tedaj bo društvo doseglo svoj namen. Do tedaj pa, kakor kažejo sedanje ne baš ugodne razmere, je še daleč. Dolžnost naša bo torej podpirati Družbo tudi v bodoče kar najizdatneje. Njen delokrog se ne manjša, marveč od leta do leta raste in zato potrebuje tudi od leta do leta več sredstev. Dolžnost, katero ima sleherni človek do svojega naroda, zahteva od nas, da se vedno odzovemo društvenim prošnjam in jo vedno podpiramo bodisi že z denarnimi prispevki, bodisi že s kupovanjem njenega blaga. Boj, katerega so nam vsilili, ne moremo pustiti. Mir bi bil naša narodna smrt! Zato pa se bojujemo proti vsem našim sovražnikom z Družbo vred hrabro in ne odnehajmo preje, da dosežemo svoj namen, ki ga izraža pesnik v vrsticah:

„Prost mora biti, prost naš rod,
Na svoji zemlji svoj gospod!“

vine na Vzhodu. Japonska je imela med 1850—75. dovolj časa, poseliti otok, ali tega ni storila.

Z bojišča.

Vzlic raznemu zatrevanju po generalu Lineviču, da je njegova vojska pripravljena za boj, ni z bojišča nobenih važnih poročil. Brzjavi vedo povedati le o kaki izpremibi pozicije sovražnikov, in razen vesti, glasom katere naj bi pregnali Japonci iz Severne Koreje vse Ruse, ni iz Mandžurije nobenega poročila o spoprijemu Rusov in Japoncev. Ali je ruska armada res tako močna ali ne, kakor pravijo vesti iz ruskega glavnega taborišča, torej ni mogoče sklepati.

Roosevelt za mir.

Predsednik Združenih držav severoamerikanskih naj se trudi na vse mogoče načine, da se doseže med Rusi in Japonci mir. Ker je skoro gotovo, da se pooblaščenec ne zedinijo, je nasvetoval miravno razsodišče. Za to svojo idejo naj je pridobil že Francijo, Nemčijo in Anglijo, in kakor je upati, se podvržejo temu razsodišču tudi Rusi in Japonci.

Štajersko.

Naše zadnje poročilo o napadih celjskih Nemcev na slovensko posest je gotove kroge silno razburilo. K temu pripomnimo le, da je bilo poročilo do pičice resnično. Vse, kar smo pisali, se je v Celju res zgodilo. Verjamemo pa radi, da se je zdelo vse to vsakemu dostojnemu človeku nekaj neverjetnega. Kajti da bi se mogli izvršiti taki izgrede pod varnim okriljem državnega pravnosti in mestne policije — to so stvari, ki se jim tudi mi, vsega vajeni avstrijski Slovani, zelo čudimo. V takem položaju res ne preostane celjskim Slovincem družega, kakor — samo-obramba! Ondotni Nemci pa so pokazali, da niso družega, kakor navadni cestni napadaleci, ki preže iz zasede na Slovence. Res krasna nemška kultura! Boj z njimi je hud, ali mi nikdar ne pozabimo, da se vrši naše delovanje le v znamenju prosvete in narodne zavesti, stremljenje Nemcev pa v znamenju tolovajstva. Kaj poreko pametni Nemci tem svojim sobratom?

Štajerskim Slovincem kaže njih položaj vedno očitneje, kam jim je iti. Da so močnejši, mora biti njih vse politično delovanje osredotočeno na zedinjenje z ostalimi Slovenci v eno celoto. Kajti kadar je ves slovenski narod, ki je raztresen zdaj po peterih kroninah, združen v eno avtonomično celoto, so tudi taki boji izključeni. Potem se opira vsak posameznik ob meji na cel narod in ne več le na svoje bližnje rojake. Dolžnost političnih voditeljev Štajerske pa je, vzgojiti svoje ljudi k tej misli. Koliko časa naj še prenašamo tuje gospodstvo? Nismo li toliko vredni in zmožni, da vladamo sami sebe in se nam ni treba pokoriti raznim priseljenim nemškim uradnikom, ki menijo, da so že vse na svetu? Pred vsem bi se morali oprostiti štajerski Slovenci misli, da je njih edina rešitev poslušnost napram vladi. Ta je že davno pokazala, da ne ve več, kaj je pravica, in da se stavka,

Rdeča cvetica.

Spisal Vsevlad Garšin.

(Konec.)

VI.

In res so povezali bolnika. Obleden v nasilni jopič je ležal na postelji, privezan na njo s širokimi platnenimi pasovi. Besnost njegova sicer ni plegla s tem, njegovo nemirno pregibanje je postalo rajši še večje. Bolnik se je trudil trdovratno uro za uro oprostiti se svojih vezi. Slednjič se odtrga z naporom vseh sil, raztrgana je bila ena vez, da si je osvobodil noge, in pričel je dirjati po sobi z zvezanimi rokami in bruhal iz sebe divje, nerazumljive besede.

„O, da te...!“ zakriči stražar, ko stopi v sobo.

„Kakšen hudič ti je vendar pomagal? Jurij! Ivan! Pridite brž sem; odvezal se je...“

Vsi trije so planili po bolniku. Vnel se je dolg boj, ki je izmučil napadalec in trpinčil človeka, ki je uporabljal za svojo obrambo svoje poslednje moči. Slednjič ga vržejo na postelj in ga privežejo še trdneje kakor prej.

„Saj vi ne veste, kaj delate!“ je vpil bolnik s pojemajočim glasom. „Pripravljate si svoj pogin! Videl sem še tretjo, komaj vzcvetelo cvetico. Zdaj se je že razevela. Pustite me, da jo pokončam! Moram jo usmrtiti! usmrtiti! Potem je vse končano, vse rešeno. Poslal bi vas tja, ali vi tega ne znate. Umrli bi, da bi se je samo dotaknili.“

ki nam je zagotovljen s cesarskim pismom: „pred zakonom smo vsi enaki“, prav nič več ne zaveda. Če pa smo ji Slovenci le nekako peto kolo, zakaj pa postaja tako nervozna, če ji povemo, da je mi ne potrebujemo in da dobimo življenjsko podporo in svojo bodočnost tudi kje južneje od Dunaja?! Res je bilo Slovencem še pred časom balkansko vprašanje le nekaka lepo doneča beseda ali sanje, ki so navduševale tako rade mlade ljudi, a danes se je pričelo razmotrivati o tem resneje in edino le s praktičnega stališča. Štajerske Slovence naj navdaja v njih boju misel, da imajo svojo bodočnost tam, kjer spoštujejo njih jezik in njih polmilijonsko število. Vlada naj pomisli, da ni izključena nevarnost, da vstane tudi med Slovenci kakor med sosednjimi Madjari parola: proč od Avstrije!

Kar se godi na Štajerskem, bije vsaki pravici v obraz. Zadnja sodna imenovanja kažejo zopet, da je tisti Gleispach, ki mu je slovenski poslanec javno v dunajskem parlamentu očital pristranost, nepoboljšljiv. Po slovenskih okrajih je nastavljal ljudi, ki ne razumejo niti besedice slovenski, slovenski adjunkti pa čakajo zaman na povišanje, ali celo na — službo. Pisarenje o teh krivicah ima sicer le malo uspeha; edini namen je dosežen s tem, da se odpro ljudstvu oči, — zato pa je dolžnost naših poslancev, da vodijo neizprosni boj proti vladi. Če se ravna vlada po klicu: smrt ali življenje! — zakaj bi je mi ne posnemali? Slovenski politiki imajo tu tako neizmerno obsežno in hvaležno polje, da jim ni treba pomišljati niti za hip, kaj naj store. Če jim je svoboda Slovencev mar, potem nastopijo tudi tedaj, če je treba vreči Gleispacha. Slovenci hočemo biti svobodni ljudje in ne hlapci!

Županom v Gornjem gradu je bil pri volitvi dne 16. t. m. izvoljen vrli Slovenec, veleposestnik Jožef Kranjc.

Čitalnica v Slovenski Bistrici vabi na veliko narodno slavnost, katero priredi v prid družbe sv. Cirila in Metoda v nedeljo, dne 27. avgusta 1905 v Narodnem domu. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina 40 vinarjev. Z ozirom na dobrodelni namen se preplačila hvaležno sprejemajo.

Doma in drugod.

Domžale in Slovenji gradec. Da včasih naši vladni krogi ne vedo, kaj delajo, nam pričajo dan na dan poročila, ki prihajajo iz vseh krajev naše domovine. Na dan petinsedemdesetletnice vladarjeve so razobesili Slovenjgradčani slovensko trobojnico. Prišel pa je policaj in jo odstranil po naročilu občinskega predstojništva. Ker so jo hoteli Slovenci nato iznova obesiti, jim je to okrajno glavarstvo prepovedalo, češ da bi bilo to javnemu miru nevarni delikt. Vsak človek, ki ni ravno slep ali pa tako zloben, mora vedeti, da so razmere med Nemci in Slovenci v Slovenjem gradu nenavadno mirne in da zahajajo Nemci celo radi na slovenske veselice. Kje torej kaj nevarnega za javni red? Če pa misli komisar Zaffon drugače, naj stvar utemelji! — Pri tem pa potegnemo nehote pararelo z dogodki v Domžalah, kjer so vihrale sredi Slovencev v veliki vasi vsenemške zastave! Ne glede na to, da je slovenska trobojnica po vladi nam priznana narodna

„Molčite, gospod, molčite!“ je dejal stari stražar, ki je ostal pri bolniku.

Nato je bolnik nenadoma umolknil. Sklenil je prevarati stražarja. Ves dan je ostal zvezan, tako tudi v prihodnji noči.

Na večer mu je dal stražar jesti, si napravil poleg njegove postelje ležišče in zaspal. Komaj je minulo nekaj minut, že je bil v trdem snu, in v istem času se je pripravljala bolnik za svoje delo.

Celo telo je skrčilo, da se more dotakniti železnih drog pri postelji. Ko jih otiplje skozi rokav svojega jopiča, drgne močno platno ob železo. Najprej oprostila ta način kazalec na roki.

Zdaj je šlo ložje. Z neverjetno, zdravemu človeku docela neznano spretnostjo in gibčnostjo odveže vrv, v katerega je bila povezana močna vrv, ki mu je držala roke zvezane na hrbtu. Nato odveže ves jopič in posluša hropečega stražnika. Starec je spal kakor da je ubit. Nato se oprostila bolnik še vrvi, ki so ga držale privezanega na posteljo. Bil je prost. Poskušal je odpreti duri, ki pa so bile zaprte. Ključ je moral imeti stražar v svojem žepu. Ni se ga upal preiskati, ker bi bilo mogoče, da ga zbudi s tem, in zato je sklenil zapustiti sobo skozi okno.

Noč je bila mirna, topla in temna; okno je bilo odprto in na temnem nebu so blestele zvezde. Po-

barva in je frankfurtarica znak Vsenemčije, ki ima pod seboj tudi naše avstrijske pokrajine (do zdaj samo še in spe), ni doseglo domače ljudstvo v Domžalah, da bi dala politična oblast odstraniti vsenemške zastave. Komisar je moral videti, da se pripravljala nemir in velika demonstracija, vendar ni dal odstraniti niti na opetovane zahteve nemških zastav, kakor da je navlaš žel, da pride do javnih izgrediv. Drugače si tega ne moremo tolmačiti, kajti da bi bil zastopnik politične oblasti, in najsi bi bil tako neznan in obmejen človek, tako kratkoviden, je skoro neverjetno.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je te dni razposlala vsem slavnim občinskim odborom na Slovenskem sledečo prošnjo: Slav. občinski odbor! Dvajset let je minilo, odkar so Slovenci ustanovili svojo „Družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“, ki ima namen, obvarovati slovensko dečo pred potujčevanjem. Dvajset let, v katerih je bilo družbi marsikaj pretrpeti. Slavni odbor! Naša družba ne propada, nego njen delokrog se širi od dne do dne; a žal, marsikaki nujni zahtevi ne more ugoditi, ker ji nedostajajo potrebnih sredstev v to. Naši narodni nasprotniki delujejo vedno bolj in silijo danes družbo na odpor tudi tam, kjer bi si pred 20. leti nikomur niti v sanjah ne bilo zdelo verjetno. V tekočem letu je slavil nemški „Schulverein“ 25 letnico svojega delovanja in ob tej priliki so mu priskočile z znatnimi podporami na pomoč ne le nemške občine, marveč tudi take, kojih zastopi so vsled volilne geometrije slučajno v rokah naših nasprotnikov. Častiti! Učimo se tudi od njih. Uk je dober vsak, najsi pride od leve ali od desne. Zato se pozivljemo s tem pismom danes do vašega slavnega zastopa z vljudno prošnjo, da blagovolite nakloniti naši družbi stalno letno podporo. Opozarjamo vas bratov Čehov. Ni je namreč tam srenje, da bi jej na srcu ne bila osrednja češka matica. Za tekoče leto pa prosimo izdatnejše izredne podpore, da poplačamo družbin dolg in tem načinom s prostejimi rokami in veselostnejši delamo še v prihodnje za svoj ljubi rod. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda. V Ljubljani, dne 29. julija 1905. — Tem potem prosimo, da nas na tej prošnji najizdatnejše podpirajo vsi merodajni faktorji, za kar se jim vže naprej najiskreneje zahvaljujemo.

Avstrijske vladne zastave so visele v pretečenem tednu po raznih hišah na Slovenskem. Mi se tako velikemu patriotizmu ne čudimo, če vihra taka zastava s kakega glavarstva ali podobnih uradnih poslopij, vendar pa nas je iznenadilo, da so razobesila tudi nekatera slovenska društva črno-rumene zastave. Morda pa so čuli od kod, da je sklenila vlada posloveniti vse naše srednje šole, zidati na jesen slovensko vseučilišče in sprejeti šolsko Ciril-Metodovo družbo v svojo upravo? Drugače si tega vročega navdušenja ne moremo tolmačiti. Če pa je nameraval kdo našega vladarja počastiti, naj je razobesil slovensko trobojnico ali pa cesarsko, ki ni črno-rumena, ampak belo-rdeča.

Vrtni koncert v korist Učiteljskemu konviktu priredi kranjsko učiteljstvo pod vodstvom g. Pavla Gorjupa dne 6. septembra o priliki deželne učiteljske skupščine na vrtu hotela „Ilirija“ v Ljubljani. Pri koncertu sodeluje 150 pevk in pevcev, ki bodo izvajali izbrane in efektne zборе, deloma tudi s spremljevanjem orkestra.

gledal je na nje, in spoznal njemu poznano ozvezdje. In kakor se mu je zdelo, so ga razumele in čutile z njim. Menil je videti neskončne žarke, ki so jih pošiljale k njemu in njegova blazna odločnost je rastla tako le še bolj. Moral je upogniti najprej železni drog v oknu, da zleze skozi malo odprtino in prepleza potem še zid. Tam se vname poslednji boj — in tudi, če umre potem.

Napenjal se je, da bi vpognil železni drog z roko, ali ta ni odjenjal. Nato si splete iz dolgih rokavov posilnega jopiča vrv, ovije jo okrog droga in se obesi nanj z vso težo svojega telesa. Po brezmejnem naporu se mu naposled posreči, drog odjenja in nastala je majhna odprtina, skozi katero je skušal zlezti iz sobe. Pri tem si je ranil rame, komolce in noge. Naposled je stal pod oknom v grmičevju, pred tistim velikim zidom. Vse je bilo mirno; nočne svetilke v sobah so razsvetljevale le slabo okna velikega poslopja. Nikjer ni bilo videti žive duše. Tudi njega ne opazi nihče, in starec spi gotovo še zdaj tako trdno, kakor prej. Zvezdice mu migljajo in njih žarki so mu segali prav v sree.

„Pridem k vam...“ je šepetal in se oziral proti nebu. Prvi poskus, preplezati zid, se mu ni posrečil. Padel je na tla in pri tem se mu odrgajo nohtovi, krvave mu roke in noge. Bolnik je iskal

Kat. društvo rokodelskih pomočnikov je povodom svoje petdesetletnice priredilo v Mestnem domu v Ljubljani razstavo obrtnih izdelkov. Razstava sicer ni nudila veliko predmetov, a to, kar je bilo razstavljeno, je bilo zelo dobro in so razstavljalec lahko ponosni na svoje izdelke.

Podraženje kave. Nemški listi javljajo, da se podraži kava že prve dni septembra za vsaj 40 vinarjev na kilogram.

Sladkorna industrija. Veliko se je pred nedavnim časom pisalo, da sladkorna industrija brez eksportne premije ne bo mogla obstajati in da bo tudi poljedelstvo oškodovano, ker se je omejilo pridelovanje sladkorne pese. A to se ni zgodilo. Sladkorna industrija se je s tem, da je postal sladkor cenejši, še povzdignila. Zlasti se je to zgodilo v inozemstvu, ker so države denar, ki so si ga prihranile z odpravo eksportnih premij, porabile v to, da so znižale konsumni davek na sladkor. Avstrija se ni ravnala po tem vzgledu. Odredba po § 14., s katero se je sladkorni davek povišal, obstoji kljub temu, da so se eksportne premije odpravile, še vedno. Davek na sladkor je pri nas več nego dvojno tako velik, nego v Nemčiji in štirikrat večji nego na Angleškem. Ako bi se ta davek tudi pri nas znižal, bi se brez dvoma konzum sladkorja v še večji meri zvišal, nego se je že zgodilo. V Nemčiji so davek na sladkor znižali od 20 na 14 mark, na Francoskem od 64 na 27 frankov in s tem sta napravili omenjeni državi boljšo kupčijo nego Avstrija s svojim visokim davkom, ki je najvišji na svetu.

Zlato v Solunu.

(Gospodarska črtica s slovanskega juga.)

V Solunu je že od davna znano, da se je v okolici mesta posebno v severno ležečem okraju Avret Hisar nekaj pralo zlato.

Solunski okoličani so prinašali zlato, ki so je pridelovali na primitiven način, v mesto, kjer so jim plačevali razni barantavci za tri grame čistega zlata 40 piastrov (1 piaster je 20 vinarjev).

In to zlato se koplje in pere še danes. Lansko leto so ga nanosili kmetje v Solun za celih 500.000 K. Ko je sultan to izvedel, je dal po svojem privatnem inženjerju (Nemcu Grosskopfu) preiskati vso Makedonijo glede na rudniške zaklade.

Te preiskave so zdaj dovršene in izkazujejo jako ugodne uspehe. Glasom izjave omenjenega inženjerja je Makedonija pravcata domovina zlata in sploh dežela kovinskih zakladov.

Najprej so preiskali okraj Avret Hisar in tu so našli skoro v vsaki hiši pripravo za pranje zlata in tehtnico.

Pranje oziroma pridobivanje zlata se vrši na sledeči način. Po vsakem močnem deževju se poda vsa vas doli k reki, po kateri se vali zlatonosni pesek in potem se začne „pranje“. Vsak kmet ima desko, na katero so pričvrščene povprek ozke pregraje. To desko položi čez strugo. En mož meče na desko zlatonosni gramoz, drugi vliva nanj vodo. Pesek se kotá z deske, težko zlato zastaja ob pregrajah. To zlato spere v veliko ploščnato skledo, v kateri se osnaži vseh nečistih primesi in ostane na dnu čisto zlato v zrnih. Na ta način napere vsak kmet na dan po 3 grame zlata in dobi zanj 40 piastrov t. j. 8 K. Na boljših krajih zaslužijo še več in bi si pridobili celo premoženje, ako bi ne bili preokorni in leni ter bi znašali skupaj više nad reko ležečo zlatonosno

pripravnejšega mesta. Tam blizu mrtvašnice je padlo iz zidu nekoliko opeke.

Blazni je uporabljal te luknje in lezel na zid. Na vrhu se je oprijel veje drevesa, ki je rastle na nasprotni strani in se spustil po njej na tla.

Planil je k znanemu prostoru poleg vrat. Temna glavica cvetice se je razločevala jasno od rosnate trave.

„Zadnja“, je šepetal bolnik. „Zadnja! Danes zmaga ali smrt. Toda za me je to vseeno. Čakajte malo, je dejal in se ozrl proti nebu, kmalu sem pri vas.“

Divje je odtrgal cvetico, pomečkal jo in raztrgal. Potem pa se je vračal po isti poti domov, držeč v roki odtrgano rdečo cvetico. Ko pride v sobo, je spal stražar trdo kakor prej, bolnik pa se zgrudi poleg postelje, izgubivši svojo zavest.

Naslednjega jutra ga dobe mrtvega. Njegovo obličje je bilo mirno in veselo. Izmučene poteze, tanke ustnice, upadle zaprte oči, vse to je napravilo ponosen, zadovoljen izraz. Ko so ga položili na oder in mu skušali odpreti prste, da bi mu vzeli iz rok rdečo cvetico, je bil njih napor zaman. Roka je otrpnila in svojo trofejo je vzel v grob.

prst. Moderno urejena naprava pa bi donášala še neizmerno več zlata.

Ozemlje, v katerem se nahaja zlato, obsega kakih 60 kilometrov v daljavi in 40 kilometrov v širjavi. Porečje reke Galiko ob Solunu ima veliko zlata; na dnu morja v zalivu gorkih vrelecev, v katerih se izliva reka, morajo biti istotako veliki zakladi zlata.

A ne le v tem okraju je zlato, marveč v celi južni Makedoniji. Nedaleč od Gengelija so odkopali zlatonosni kremen (1 in pol metra debelo žilo) ter v kratkem času dobili iz njega za 100.000 frankov zlata.

Največ zlata v južni Makedoniji prihaja iz gorovja Kruša na Balkanu. Sodeč po množinah, ki ga iznašajo vode, morajo biti zakladi v gorovju veliki.

A v prvo bodo izpirali porečja, v katerih je na stotine milijonov kubičnih metrov zlatonosnega grušča, kar znaša ravno toliko sto milijonov kron. Makedonija je torej v pravem pomenu besede dežela zlata, kar priča tudi že zgodovina izza Aleksandra Velikega, Makedonca.

Preiskave so pa nadalje dognale tudi, da se v Makedoniji nahaja mnogo drugih dragocenih kovin. V starih časih so izlasti izkopali mnogo srebra in svinca. Na izkopanih zemljah pa se nahaja zelo veliko cinka, ki je bil starim ljudem še neznan. Cinkove rje, imenovane „galmaj“ je cele gore, treba jo le jemati in dobivati iz nje cink.

Svinca je ogromne množine, svinčeni svetlikovec je tako bogat srebrom, da daje iz ene tone 3 kilograma srebra.

Mangana in kroma je v bližini Soluna bogate zaloge. V Kalkidiki je pa cele gore magnezita.

Vkljub tolikemu naravnemu bogastvu pa mora prebivalstvo stradati in bežati iz domovine pred turškimi nasilstvi.

Lištnica ured.: N. V. v. N.: Nismo prejeli. Čakali do petka.

Seydlin

Najbolje za zobe.

Šunka s kožo, kilo po 1 gld., brez kosti po gld. 1.10, plečeta brez kosti po 90 kr., slanina in suho meso po 80 kr., prešičevi in goveji jeziki po 1 gld., glavina brez kosti po 50 kr.
Salame dunajske po 80 kr., à la krakovske, fine po 1 gld., iz šunke zelo priljubljene po gld. 1.20, à la ogrske, trde po gld. 1.50, ogrske fine po gld. 1.80, kilo. — **Velike klobase** ena 20 kr.
Slivovka, brinovca pristen, liter od 70 kr. do gld. 1.20., **brinov cvet** liter gld. 1.50.
To priznано dobro blago pošilja po povzetju od 5 kil naprej prekajevalec in razpošiljalet živil
Janko Ev. Sirc v Kranju.

Ferd. Lev. Tuma:

„V znamenju življenja“

Cena K 1.50, po pošti K 1.60. — Naroča se pri L. Schwentnerju v Ljubljani in v tiskarni A. Slatnar v Kamniku.

Izborno zalogo raznovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah priporoča

Anton Müller

vinotržec v Domžalah (Kranjsko).

Lekarnarja A. THIERRY-ja

BALZAM pristen le s trgovskosodno registr. zeleno varstveno znamko z runo.

Najstarejše domače sredstvo zoper prsne in pljučne bolezni, kašelj, izmečke, želodčni krč, pomanjkanje teka, pehanje iz želodca, zoper zgago, napenjanje, telesno zaprtje, influenco, za rane, zobne bolečine itd. Poštne preste do vsake poštne postaje z zabojčkom: 12 malih ali 6 velikih steklenic 5 kron, 60 malih ali 30 velikih 15 kron.

Edino pristoje **centifolijsko mazilo** (iz vrtnice „rosa centifolia“).

To mazilo izvrstno deluje zoper vnetje. Pri vseh, še tako zastarelih bolečinah, poškodbah, ranah ima gotov uspeh, ali pa olajša bolečine. S poštino, pošto spremnico in z zavojem vred veljata 2 lončka K 3.60. Pristno le iz lekarn „pri angelju varhu“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatecu, kamor je pošiljati naročila.

Popolno prepričanje o nenadomestljivosti teh sredstev dokazujejo Vam zvezki z več tisoč zahvalnimi pismi, ki se pridenijo vsaki pošiljki balzama zastoj ali pa se na željo posebej dopošljejo.

Pozor! Čitaj!
Bolnemu zdravje!

Pakraške kapljice in slavonska zel

to sta danes dve najpriljubljenejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.

Pakraške kapljice delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, boleti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjajo mrzlico in vse druge bolezni, ki vsled mrzlice nastajajo. Zdravijo vse bolezni na

jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti boleti maternice in madron; zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Naj vsakdo naroči in naslovi:

Peter Jurišić, lekarnar v Pakracu št. 106, Slavonija.

Denar se pošilja naprej ali s poštним povzetjem.

Cena je sledeča (franko na vsako pošto):

12 stekleniče (1 ducat)	5.— K	}	48 stekleniče (4 ducate)	16.— K
24 stekleniče (2 ducata)	8.60 „		60 stekleniče (5 ducator)	18.— „
36 stekleniče (3 ducate)	12.40 „		Manj od 12 steklenič se ne razpošilja.	

Slavonska zel se rabi v vprav sijajnim in najboljšim uspehom proti sušici, proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolklosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodanju, kataru in odstranjuje goste sline ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsni in pljučnih bolečinah.

Cena je sledeča (franko na vsako pošto):

2 originalni steklenici 3 K 40 h; 4 originalne steklenice 5 K 80 h; 6 originalnih steklenic 8 K 20 h.

Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost od mene pod naslovom:

P. Jurišić, lekarnar v Pakracu 106, Slavonija.

Čitaj! Naroči! Ne bo Ti žal.

Priporočajte povsod „Naš List“!

Pozor! Čitaj!
Slabemu moč!

Vsak dobi en mesec dni brezplačno

„Naš List“, „Slov. Gospodinjo“ in „Ježa“,

kdor kupi 1 kg ekstrakta „Panonski biser“

„Naš List“, „Slov. Gospodinjo“, „Ježa“, „Slovana“,

kdor kupi 2 kg ekstrakta „Panonski biser“

„Naš List“, „Sl. Gospodinjo“, „Ježa“, „Slovana“, „Ljub. Zvon“,

kdor kupi 3 kg ekstrakta „Panonski biser“

Nealkoholni ekstrakt „Panonski biser“

daje pomešan — 1 del ekstrakta s 7—10 deli sveže vode — najboljše

najprijetnejšo nealkoholno pijačo „Panonka“.

Izvrstna kakovost!

Izvanredno nizka cena!

1 liter pijače pride na 20—25 vinarjev.

Cena ekstrakta s posodo vred: 1 kg 2 kroni, 2 kg 5 kron,

3 kg kron 7.20, 5 kg kron 11.50

Nepoškodovane steklenice se vzamejo 2 kg-ne za 1 krono, 3 kg-ne za K 1.20 in 5 kg-ne za K 1.60 franko nazaj.

Ekstrakt naj se shranjuje dobro zamašen na hladnem prostoru.

Da se kar največ zniža poština, je najumestneje naročiti na enkrat 3 kg ekstrakta. Da bode mogoče liste redno in pravočasno pošiljati, naj se blagovoli poslati denar ob enem z naročilom; na ta način se prihrani tudi poštno povzetje, ki bi pri tako obsežnih jako obširnih podražilo pijačo.

V naročilu mora biti navedeno, kak list dotičnik želi imeti.

Zaloga nealkoholnih pijač

„Abstinencija“

Ljutomer

Štajersko.

Tiskovine

za industrijo, trgovino in obrt

od navadnega trgovskega zavitka do obširnega cenika.

Tisk umetniških razglednic.

Postrežba točna.

TISKARNA KNJIG IN UMETNIN

A. SLATNAR V KAMNIKU

IZVRŠUJE NAJRAZNOVRSTNEJŠE ENO- IN VEČBARVNE TISKOVINE IN SPREJEMA V TISK TUDI NAJOBSEŽNEJŠA DELA. □ □ IZVRŠITEV VEDNO

□ PRIZNANO LIČNA IN PO ZMERNIH CENAH. □

Založništvo

„Našega Lista“ s priloženo „Kamničan“ in „Slov. Gospodinjo“ ter „Oglasnika“.

Trgovina s papirjem in pisalnimi potrebščinami.

Knjigoveznica.